

Burgemeester & wethouders

Datum 26 juni 2023

Onderwerp

Gemeentefonds Meicirculaire 2023

Wij willen

U informeren over de uitkomsten van de Meicirculaire 2023

Wij besluiten

1. De uitkomsten van de Meicirculaire voor het jaar 2023 te verwerken in de GemRap II.
2. De uitkomsten over de jaren 2024 en verder op te nemen in de (meerjaren)begroting 2024-2027.
3. De raad te informeren over de uitkomsten met bijgevoegde brief.

Want

Het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron van de gemeenten. De ontwikkeling ervan bepaalt daarom in belangrijke mate de financiële ruimte van de gemeente. Bovendien dient de begroting reëel en structureel in evenwicht te zijn. De toezichthouder (de provincie) stelt daarom dat de uitkomsten van de Meicirculaire verwerkt moeten zijn in de (meerjaren)begroting.

Maar

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van het accres. In de meicirculaire is een nieuwe accresraming opgenomen voor het jaar 2023 en verder. Op basis van het coalitieakkoord en aanvullende afspraken met de VNG is het accres voor de jaren tot en met 2025 gesplitst in een vaststaand volumedeel en een loon- en prijsdeel dat per circulaire wordt bijgesteld op basis van de laatste inzichten van het Centraal Planbureau (CPB) over de loon- en prijsontwikkeling. In deze meicirculaire wordt de loon- en prijstranche van 2023 vastgezet.

Het kabinet heeft, als uitwerking van het coalitieakkoord, besloten dat het gemeentefonds vanaf 2027 geïndexeerd wordt op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). Uitgangspunt is dat het gemeentefonds meerjarig de ontwikkeling van het nominaal bbp volgt. De volumeontwikkeling van het gemeentefonds wordt gebaseerd op een historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp, waardoor het fonds minder schommelt. De indexatie voor inflatie volgt die van het lopende jaar, waardoor het fonds reëel 'op niveau' blijft. In de Miljoenennota 2024 van het rijk worden voor 2027 en verder de cijfers op basis van de bbp-systematiek berekend en opgenomen op basis van de op dat moment meest actuele gegevens. In deze circulaire is de koppeling aan bbp vanaf 2027 dus nog niet verwerkt.

Achtergrond

Jaarlijks verschijnen meestal drie circulaires. Mei geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van de rijksoverheid, september van de vertaling van de Miljoenennota, december rondt het uitkeringsjaar zoveel mogelijk af. De uitkomsten van de meicirculaire 2023 zullen we verwerken in de programmabegroting 2024-2027.

De financiële gevolgen zijn

De uitkomsten van de decembercirculaire 2022 zijn voor 2023 verwerkt in GemRap I en vanaf het jaar 2024 in de kadernota 2024-2027. Daarnaast hebben we in de kadernota een voorschot genomen op de Meircirculaire van € 4,2 miljoen per jaar. Hieronder de verschillen:

Verloop gemeentefonds bedragen x € 1.000	2023	2024	2025	2026	2027
Opgenomen in MJB 2023-2026 (obv Meircirculaire 2022)	137.356	140.237	143.757	133.039	133.039
Uitkomsten Decemercirculaire (verwerkt in GemRapI 2023 en Kadernota 2024)	138.489	141.198	142.282	133.981	129.467
Uitkomsten Meircirculaire 2023	141.825	150.167	151.697	140.753	139.405
Mutatie Meircirculaire 2023 t.o.v. Decemercirculaire 2022	3.336	8.968	9.415	6.773	9.938
Voorschot Meircirculaire 2023 opgenomen in Kadernota 2024		4.200	4.200	4.200	4.200
Mutatie voor begroting 2024 t.o.v. kadernota 2024		4.768	5.215	2.573	5.738

We ontvangen bij deze Meircirculaire meer geld in de komende jaren dan voorzien was bij de decembercirculaire 2022. De mutaties worden toegelicht in bijlage 1. De uitkomsten over 2023 verwerken we in GemRap II en vanaf 2024 in de meerjarenbegroting 2024-2027.

Alternatieven

Niet van toepassing.

Communicatie

De raad wordt geïnformeerd met bijgevoegde brief.

Bijlagen

Bijlage 1: Nadere uitwerking Meircirculaire 2023

Bijlage 2: Brief raad, Meircirculaire 2023

Bijlage 1: Nadere uitwerking Meicirculaire 2023

Inleiding

Jaarlijks verschijnen meestal drie circulaire. Mei geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van de rijksoverheid, september van de vertaling van de Miljoenennota, december rondt het uitkeringsjaar zoveel mogelijk af. Deze circulaire bevat informatie over de actualisatie van het accres op basis van de Voorjaarsnota en een structurele rijksbijdrage vanaf 2027. Daarnaast zijn er verschillende taakmutaties opgenomen.

Uitkomsten Meicirculaire 2023

In onderstaand overzicht brengen we in beeld wat de mutaties zijn ten opzichte van de Decemercirculaire 2022. De mutaties groter dan € 25.000 worden onder de tabel verder toegelicht.

Mutaties Meicirculaire 2023 t.o.v. Decemercirculaire 2022	2023	2024	2025	2026	2027
Uitkomsten Decemercirculaire 2022	138.489	141.198	142.282	133.981	129.467
Ontwikkeling uitkeringsbasis/ hoeveelheidsverschillen					
Accresontwikkeling Mei 2023	906	2.218	3.714	3.818	4.147
Nominale ontwikkeling (verleggen basisjaar)	0	4.437	4.417	3.916	3.752
Ontwikkeling uitkeringsbasis/hoeveelheidsverschillen	-801	248	-1.231	-1.744	-2.062
Financieringssysteem	0	0	0	0	3.357
Stelpost BCF	-252	286	286	286	286
Taakmutaties					
Wet nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslag	10	11	11	10	10
GDI-voorzieningen 2022	-25				
Handhaving energielabel C kantoren	2	2	2	-2	-2
Verdeling structurele middelen Wet goed Verhuurderschap	-3	-2	-2	-2	-2
Flankerend beleid energiearmoede	167				
Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden	133				
Correctie IPS					
Loon- en prijsbijstelling 2023 participatie	22	24	27		
Loon- en prijsbijstelling 2023 AP Jeugdhulp		325	187	1	1
Loon- en prijsbijstelling 2023 Voogdij 18+	211	217	222		
Compensatieregeling voogdij 18+	-123				
Werkdrukverlaging jeugdbescherming	-42				
Integraal Zorgakkoord (WMO-abonnementstarief)			413	394	385
Terugdraaien eigen bijdrage huishoudelijke hulp WMO			370	354	346
Herinvoering eigen bijdrage WMO				-823	-805
Overgangsrecht levenslang					
Jeugdzorg		600	406		
Voorschoolse educatie	5	2	2	2	2
IU/DU/SU					
Brede impuls combinatiefuncties/buurtsporcoaches (DU)	-270	-270	-270	-270	-270
Voorschoolse voorziening peuters (DU)	-2	-2	-2	-2	-2
Jeugdhulp kinderen in een AZC (DU)	-37	-37	-37	-37	-37
Armoedebestrijding kinderen (DU)		-11	-11	-11	-11
Wet Goed Verhuurderschap	17				
Leerlingenvervoer Oekraïne	111				
Taal voor ontheemden uit Oekraïne	65				
Maatschappelijke begeleiding	47				
Einde lening Inburgeringsplicht (ELIP)	6				
Sociaal Domein					
Participatie (IU)	979	920	912	873	837
Voogdij/18+ (IU)	2.208				

Mutaties Meicirculaire 2023 t.o.v. Decemercirculaire 2022	2023	2024	2025	2026	2027
Totaal mutaties:	3.336	8.968	9.415	6.763	9.933
Uitkomsten Meicirculaire 2022	141.825	150.166	151.697	140.744	139.399

Ontwikkeling uitkeringsbasis/ hoeveelheidsverschillen

Accres

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van het accres. In de meicirculaire is een nieuwe accresraming opgenomen voor het jaar 2023 en verder. Daarnaast is de definitieve afrekening van de accrestranche 2022 verwerkt. De berekening van het accres is gebaseerd op de keuzes uit het coalitieakkoord Rutte IV (vanaf 2026) en de in de Miljoenennota 2023 opgenomen afspraken tussen het kabinet en de VNG (voor de jaren tot en met 2025). Op basis van deze keuzes en afspraken is het accres tot en met 2025 gesplitst in een vaststaand volumedeel en een loon- en prijsdeel dat per circulaire wordt geactualiseerd op basis van de laatste inzichten van het CPB over de loon- en prijsontwikkeling. In de meicirculaire van het lopend jaar wordt de loon- en prijs-tranche van het lopend jaar vastgezet.

In het coalitieakkoord Rutte IV is besloten om het accres vanaf 2026 niet langer te koppelen aan de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Voor 2026 en verder is het accres gesplitst in een vaststaand volumedeel en een loon- en prijsdeel dat per circulaire wordt geactualiseerd op basis van de laatste inzichten van het CPB over de loon- en prijsontwikkeling. In de meicirculaire van het lopend jaar wordt de loon- en prijs-tranche van het lopend jaar vastgezet.

In de Voorjaarsnota 2023 is besloten dat het gemeente- en provinciefonds vanaf 2027 geïndexeerd worden op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product. Uitgangspunt is dat de fondsen (gemeente- en provinciefonds) meerjarig de ontwikkeling van het nominaal bbp volgen. De volumeontwikkeling van de fondsen wordt gebaseerd op een historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp, waardoor de fondsen minder schommelen. De indexatie voor inflatie volgt die van het lopende jaar, waardoor de fondsen reëel 'op niveau' blijven. De grondslagen waarover deze indexatie berekend wordt, worden op gelijke wijze bepaald als de huidige grondslagen, waarover vanaf 2026 de huidige loon en prijsindexatie wordt berekend.

Nominale ontwikkeling (verleggen basisjaar)

Wij begroten op basis van constante prijzen. Bij de kadernota hebben we voor de overgang van het basisjaar (van 2023 naar 2024) al € 4,2 miljoen opgenomen. Dit is nu verwerkt bij de uitkomsten van deze Meicirculaire.

Ontwikkeling uitkeringsbasis/ hoeveelheidsverschillen

Bij het begrip ontwikkeling uitkeringsbasis gaat het over de mutaties van de landelijke aantallen inwoners, woonruimten, leerlingen, uitkeringsgerechtigden, WOZ-waarden enzovoort. Daarnaast zijn de aantallen van de verschillende maatstaven van de gemeente Hogeveen geactualiseerd op basis van de laatst bekende gegevens.

Financieringssystematiek

In deze circulaire is vanaf 2027 structureel een bedrag van € 1 miljard toegevoegd aan het Gemeentefonds, dit betekent voor Hogeveen € 3,357 miljoen vooruitlopend op de nieuwe financieringssystematiek. De nieuwe financieringssystematiek houdt in dat de volumeontwikkeling van het gemeentefonds vanaf 2027 wordt gebaseerd op een historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp).

Plafond BTW Compensatie Fonds (BCF)

Het BCF-plafond bedraagt voor gemeenten € 3,7 miljard in 2022. Als de gezamenlijke declaraties onder het plafond blijven wordt het verschil in het gemeentefonds gestort. Bij overschrijding van het plafond wordt het uit het gemeentefonds gehaald. Het plafond muteert jaarlijks met het accrespercentage. In het systeem is opgenomen dat jaarlijks bij de septembercirculaire een voorschot wordt verstrekt op de verwachte onderschrijding

van dat kalenderjaar. In de meicirculaire volgend op het kalenderjaar volgt dan de afrekening. Gemeenten hebben iets meer gedeclareerd bij het BCF, waardoor de ruimte onder het plafond lager is. Hierdoor heeft Hoogeveen een negatieve afrekening van € 9.000 voor 2023 bij de Meicirculaire, terwijl we een stelpost van € 242.000 hadden opgenomen.

Voor de begroting 2024 mag de stelpost die we hiervoor opnemen maximaal gelijk zijn aan de afrekening van 2022. De provinciaal toezichthouder gebruikt dit als richtlijn bij het beoordelen van de (meerjaren)begroting 2024-2027. Wel adviseren de provinciaal toezichthouders om voorzichtig te zijn met het opnemen van dit dekkingsmiddel. Daarom hebben wij voorzichtigheidshalve de helft van de toegestane stelpost opgenomen. Dit is € 528.000. We hadden een stelpost van € 242.000 opgenomen, wat een mutatie geeft van € 286.000 vanaf 2024.

Taakmutaties

Flankerend beleid energiearmoede

Het kabinet stelt in totaal incidenteel € 200 miljoen beschikbaar voor de jaren 2022 tot en met 2024. In 2023 is er een eenmalige taakmutatie van € 50 miljoen voor flankerend beleid energiearmoede. Dit bedrag wordt aan gemeenten beschikbaar gesteld voor de verwachte extra inzet die nodig zal zijn op het gebied van vroegsignalering en om gemeenten tegemoet te komen in het verwachte extra beroep op bijzonder bijstand. Voor Hoogeveen is dit in 2023 € 166.717. In een latere circulaire wordt het jaar 2024 verwerkt.

Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden

Voor de Aanpak Geldzorgen, Armoede en Schulden, die in juli 2022 aan de Tweede Kamer is gepresenteerd, heeft het kabinet in 2023 in totaal € 118 miljoen beschikbaar gesteld. Van deze middelen wordt € 40 miljoen via het gemeentefonds aan gemeenten beschikbaar gesteld als investering in betere dienstverlening door gemeenten op het gebied van armoede en schulden. Gemeenten kunnen deze middelen inzetten om aan de slag te gaan met de prioriteiten van de Aanpak Geldzorgen, Armoede en Schulden, zoals het verdubbelen van het gebruik van de schuldhelpverlening en het tegengaan van kinderarmoede. Hoogeveen ontvangt hiervoor € 133.373.

Loon- en prijsbijstellingen 2023: Aanvullende Post (AP) Jeugdhulp

Op de AP staan nog middelen uit het coalitieakkoord gereserveerd voor de Jeugdzorg. Deze gereserveerde middelen op de AP worden gecompenseerd voor loon- en prijsontwikkeling.

Loon- en prijsbijstellingen 2023 Voogdij 18+

Per 2023 is een deel van de integratie-uitkering Voogdij 18+ overgeheveld naar de algemene uitkering. Op basis van de huidige normeringssystematiek telt dit budget in 2023 nog niet mee in de grondslag van het accres voor de jaren 2023 tot en met 2025. Daarom wordt voor dit overgeheveld budget nog één keer loon- en prijsbijstelling toegekend. Het bedrag wat Hoogeveen ontvangt is € 210.857.

Compensatieregeling voogdij 18+

De inventarisatie van de compensatieregeling 'Onderbreking financieringssystematiek voogdij 18+' over 2020 en 2021 kon niet tijdig worden afgerond. Het gereserveerde budget voor 2022 van € 30,0 miljoen is toen vrijgevallen ten gunste van de algemene uitkering. Daarbij is aangegeven dat in de meicirculaire 2023 de verrekening van de bedragen voor de compensatieregeling met de algemene uitkering zal plaatsvinden. Gelet op de hoogte van de goedgekeurde aanvragen dat er twee jaar in één keer worden afgehandeld, is het bedrag verhoogd naar 59,5 miljoen. Daartoe wordt nu €29,5 miljoen overgeboekt van de algemene uitkering naar de integratie-uitkering. Voor Hoogeveen leidt dit tot een afname van € 123.188.

Werkdrukverlaging jeugdbescherming

Gezien de acute situatie (met de hoge werkdruk en wachtlijsten) in de jeugdbescherming is er in overleg met de VNG besloten om voor het jaar 2023, eenmalig, € 10,0 miljoen

aan het gemeentefonds te onttrekken ten behoeve van de daling van de werkdruk. De middelen worden overgeheveld naar de begroting van het ministerie van Justitie en Veiligheid en daar toegevoegd aan het budget. Dit leidt tot een afname van € 41.769.

Integraal Zorgakkoord (WMO abonnementstarief)

Het kabinet stelt structureel extra middelen (€ 110 miljoen) beschikbaar aan gemeenten samenhangend met het Integraal Zorgakkoord, ter compensatie van gemeenten voor gestegen kosten als gevolg van de invoering van het abonnementstarief WMO. Voor Hoogeveen is dit circa € 400.000 vanaf 2025.

Eigen bijdrage huishoudelijke hulp WMO

Het abonnementstarief in de WMO 2015 wordt afgeschaft (geraamde opbrengst € 95 miljoen vanaf 2025) en in plaats daarvan wordt de inkomensafhankelijke eigen bijdrage in de WMO 2015 heringevoerd (geraamde opbrengst € 225 miljoen vanaf 2026). Daarbij is het uitgangspunt dat zoveel mogelijk wordt aangesloten bij de vormgeving zoals die voorheen was met oog voor inkomenseffecten en het beroep dat wordt gedaan op de WMO.

Anders dan beoogd in het Coalitieakkoord verdwijnt het abonnementstarief niet alleen voor de huishoudelijke hulp, maar voor alle WMO-voorzieningen waarop het abonnementstarief nu van toepassing is. Hiervoor wordt een wetsvoorstel voorbereid. Het huidige wetsvoorstel voor invoering van de passende eigen bijdrage huishoudelijke hulp (waarvan de inwerkingtreding per 2025 werd voorzien) wordt ingetrokken.

Jeugdzorg

Het Rijk en de VNG hebben 18 april dit jaar een financieel principeakkoord bereikt voor de Hervormingsagenda Jeugd. In de meicirculaire 2023 wordt voor jeugdzorg, onder voorbehoud van omzetting naar een definitief akkoord op de Hervormingsagenda voor 2024 € 1,454 miljoen en voor 2025 € 954 miljoen beschikbaar gesteld. Dit is voor Hoogeveen in 2024 € 5,4 miljoen en voor 2025 € 3,3 miljoen. Hiervoor hadden we al een stelpost opgenomen. Deze komt voor 2024 € 600.000 hoger uit en voor 2025 € 406.000.

IU/DU/SU

Brede impuls combinatiefuncties/buurtsupportcoaches (DU)

Deze maatstaf is met ingang vanaf 2023 vervallen. De inkomensoverdracht vindt niet meer plaats via het gemeentefonds maar via een specifieke uitkering (SPUK). Hierdoor is er een afname van € 270.437.

Jeugdhulp kinderen in een AZC (DU)

Vanaf 2019 zijn gemeenten volledig verantwoordelijk geworden voor de organisatie en financiering van jeugdhulp aan kinderen in een AZC. Hiervoor is structureel € 5,1 miljoen beschikbaar. De verdeling is gebaseerd op cijfers over 2022. Deze cijfers zijn ook de basis geweest voor het bedrag € - 36.733 in 2023. In deze circulaire is de definitieve verdeling vastgesteld. Dit leidt tot een correctie.

Leerlingenvervoer Oekraïne

Eind januari 2023 zijn er meer dan 88.000 vluchtelingen uit Oekraïne naar Nederland gekomen en ingeschreven, onder wie circa 18.000 kinderen en jongeren. Scholen en gemeenten spannen zich in om deze leerlingen onderwijs te bieden. Hier hoort in sommige gevallen ook vervoer naar de school bij. Gemeenten hebben de regie en verantwoordelijkheid voor het leerlingenvervoer aan leerlingen uit Oekraïne. De decentralisatie-uitkering Leerlingenvervoer Oekraïne is een tegemoetkoming voor de kosten die zij hiervoor hebben gemaakt en maken. Het bedrag dat is toegekend € 110.945 is gebaseerd op het aantal geregistreerde kinderen uit Oekraïne (peildatum 23 januari 2023).

Taal voor ontheemden uit Oekraïne

Ontheemden uit Oekraïne hebben nu beperkte mogelijkheden om de Nederlandse taal op vrijwillige basis te leren kennen. Om de hogere arbeidsparticipatie te stimuleren, het mogelijk te maken voor Oekraïners om werk te doen dat past bij hun vaardigheden en

opleiding en om deel te kunnen nemen aan de Nederlandse maatschappij, is het leren van de Nederlandse taal essentieel. De verdeling van deze middelen (€ 15,0 miljoen landelijk) gebeurt op basis van het aantal opgevangen ontheemden uit Oekraïne per gemeente. Voor Hogeveen is dit € 64.956.

Maatschappelijke begeleiding

Het college voorziet in de maatschappelijke begeleiding van inburgering plichtige asielmigranten en hun gezinsleden. De gemeente ontvang hiervoor een bedrag van € 47.400

Sociaal domein

Participatie (IU)

De omvang van de integratie-uitkering Participatie wijzigt als gevolg van de toekenning van de loon- en prijsbijstelling 2023. De verdeling van de bedragen wijzigt in de eerste plaats door actualisatie van de verdeling van de Wsw-middelen. Daarnaast is er sprake van wijzigingen in de verdeling van de bedragen per gemeente door aanpassing van de drempelbedragen in de verdeling van de middelen beschut werk.

Voogdij/18+ (IU)

Eén van de hierboven genoemde taakmutaties betreft de compensatieregeling voogdij 18+. Het budget 2022 van € 30,0 miljoen is overgeheveld naar 2023 en vanuit de algemene uitkering wordt € 29,5 miljoen overgeboekt naar de integratie-uitkering. Gemeente Hogeveen heeft in 2022 een goedgekeurde aanvraag ingediend voor de compensatieregeling voogdij/18+ en krijgt vanuit de integratie-uitkering € 2,2 miljoen uitgekeerd.